

Asia: VN/21338/2020

Luonnos hallituksen esitykseksi korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1) Ovatko YTHS:n tiedonsaantioikeuden alaisiksi ehdotetut tiedot riittäviä ja toisaalta myöskin välttämättömiä opiskeluterveydenhuollon palveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden turvaamiseksi?

-

2) Jos vastasitte kysymykseen nro 1 kieltävästi, miten esitystä tulisi mielestänne muuttaa?

-

3) Kysymys erityisesti tietosuoja-asiantuntijoille: ovatko esitysluonnoksessa mainitut henkilötiedot erityistä suojelua vaativia tietoja? Onko esitys riittävän perusteltu tietosuojalainsäädännön asettamien reunaehtojen näkökulmasta?

-

4) Jos vastasitte kysymykseen nro 3 kieltävästi, miten esitystä tulisi mielestänne muuttaa?

-

5) Kysymys erityisesti Digi- ja väestötietovirastolle: mikä on näkemyksenne väliaikaisesti yksilöivistä tunnuksista (nk. väliaikaiset henkilötunnukset)? Ovatko 2 momentissa esitetyt tiedot välttämättömiä tällaisen tunnuksen luomiselle?

-

6) Onko teillä vielä muuta kommentoitavaa tai huomautettavaa Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiölle esitettävästä tiedonsaantioikeudesta?

Lakiesityksessä ehdotetaan seuraavaa: "Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiöllä on oikeus saada pyynnöstä vastikkeetta ja salassapitosäännösten estämättä opiskeluterveydenhuollon palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden varmistamiseksi sekä opiskelijan riittäväksi yksilöimiseksi välttämättömät tiedot korkeakoulujen valtakunnallisten tietovarantojen rekisterinpitäjältä." Laissa

695/2019 32§ säädetään Kansaneläkelaitoksen osalta oikeus käyttää teknistä käyttöyhteyttä tietojenluovutuksissa.

Pyydämme varmistamaan, että korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain muutokseen on kirjattu YTHS:n tietojensaantioikeus siten, että se mahdollistaa sujuvan tietojen luovuttamisen OPH:n ylläpitämästä luovutuspalvelusta. Valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 884/2017 29 §:ssä säädetään teknisen käyttöyhteyden avaamisesta OPH:n ylläpitämän opinto- ja tutkintotietojen luovutuspalvelusta vain viranomaisille. Käsityksemme mukaan riippumatta YTHS:n viranomaisstatuksesta tietojen luovuttaminen OPH:n ylläpitämästä luovutuspalvelusta teknisen rajapinnan avulla tulisi olla mahdollista julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) perusteella (kts. myös julkisuuslain muutos 907/2019). Luonnoksen perusteluissa ei ole käsitelty luovutustapaa.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Pidämme esitystä erittäin tärkeänä ja katsomme, että YTHS tarvitsee laissa säädetyn tiedonsaantioikeuden turvatakseen palvelunsa ja täyttääkseen lakisääteiset velvollisuutensa. Arviomme mukaan riittävää tiedonsaantia ei ole mahdollista varmistaa muulla tavalla.

Lisäksi haluamme esittää muutamia huomioita:

Luonnosdokumentin luvussa kaksi mainitaan Opetushallituksen toimivan opinto- ja tutkintotietojen luovutuspalvelun rekisterinpitäjänä. Tietoja ei kuitenkaan lain 884/2017 29§ mukaisesti tallenneta luovutuspalveluun eikä vastaavasti erillistä henkilörekisteriä muodostu. Samassa luvussa kerrotaan YTHS:n ja korkeakoulujen välisestä sopimuksesta liittyen tietoluovutuksiin mutta tällä hetkellä YTHS:n palvelut kattavat vain yliopiston opiskelijat eikä asiasta ole tehty sopimusta YTHS:n ja yliopistojen välillä. Tähän sopimukseen on viittauksia myös myöhemmin luonnosdokumentissa.

Myöhemmin samassa luvussa rinnastetaan VIRTJA-järjestelmä ja valtakunnalliset korkeakouluopiskelijoiden tietovarannot. Korkeakoulujen valtakunnallisesta tietovarannosta säädetään laissa 884/2017 luvussa 5 ja kyseinen tietovaranto on toiselta nimeltään VIRTJA-opintotietopalvelu, joten kyseessä on yksi tietovaranto. Tällä hetkellä tiedot YTHS:lle luovutetaan yliopisto-opiskelijoiden osalta kyseisestä tietovarannosta yliopistojen tekemien toimeksiantojen perusteella.

Esityksessä sanotaan: "Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiöllä on oikeus saada pyynnöstä vastikkeetta ja salassapitosäännösten estämättä opiskeluterveydenhuollon palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden varmistamiseksi sekä opiskelijan riittäväksi yksilöimiseksi välttämättömät tiedot korkeakoulujen valtakunnallisten tietovarantojen rekisterinpitäjältä." Korkeakoulujen valtakunnallisella tietovarannolla viitataan lain 884/2017 luvun 5 tietovarantoon. Tietovarannon rekisterinpitäjinä toimivat opetus- ja kulttuuriministeriö sekä yliopistot ja ammattikorkeakoulut.

Ehdotammekin lakitekstin muuttamista muotoon "korkeakoulujen valtakunnallisen tietovarannon rekisterinpitäjiltä".

Lakiesityksen mukaan: "Välttämättömiä tietoja ovat opiskelijan etunimi, sukunimi, henkilötunnus sekä tieto hänen läsnäoloilmoittautumisestaan, opiskelupaikkakunnastaan, korkeakoulustaan ja ohjauksen alasta sekä tutkinnosta". Ehdotamme nimitietojen osalta muutosta muotoon "opiskelijan nimi". Tällä tavalla laki kattaisi kaikki henkilön nimitiedot ja se olisi myös samanmuotoinen lain 695/2019 31§ 1 momentin kanssa. Lisäksi sanan tutkinto voidaan tulkita viittaavan suoritettuun tutkintoon eikä siihen tavoitteena olevaan tutkintoon, johon liittyvän opiskeluoikeuden perusteella opiskelija on oikeutettu YTHS:n palveluihin. Ehdotamme sanan "tutkinnosta" muuttamista muotoon "suoritettavasta tutkinnosta". Täten muotoilu olisi myös samanmuotoinen lain 695/2019 31§ 1 momentin kanssa. Samassa yhteydessä olisi hyvä muokata tekstit muiltakin osin vastaaviksi lain 695/2019 31§ kanssa.

Lakiesityksen mukaisesti YTHS:llä olisi oikeus opiskelijoiden yhteystietoihin, mutta haluamme huomauttaa, että korkeakoulujen valtakunnallinen tietovaranto ei sisällä opiskelijoiden yhteystietoja.

Ehdotetussa lakitekstissä 31a momentissa 3 sanotaan: "Tämän momentin mukainen tiedonsaantioikeus koskee myös 2 momentissa mainittuja ensimmäisen vuoden opiskelijoita. " Ensimmäisen vuoden opiskelijoista säädetään luonnoksen momentissa 3.

Kohtanen Jukka
CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy - Korkeakoulujen valtakunnallinen
tietovaranto / VIRTAtietopalvelu